

Omgaan met ouders: hoe doe je dat als coach of trainer?

Door Ivo Spanjersberg

Voor coaches kunnen sommige ouders van sporters af en toe vervelend zijn. Ze geven ongewenst tactische aanwijzingen, reageren emotioneel langs het veld of kunnen ronduit kritisch zijn als jouw besluit niet in goede aarde valt. Hoe zorg je ervoor dat je als coach niet te veel last hebt van die ouders? In dit artikel krijgen coaches advies van sportpsycholoog Ivo Spanjersberg over het omgaan met de ouders van de sporters.

‘Brengen, halen en betalen’

Het gedrag van enkele ouders is coaches soms een doorn in het oog. Ze zijn mondig, vragen aandacht en doen dingen verkeerd. ‘Brengen, halen en betalen’ hoor ik coaches zeggen over wat ze het liefst van ouders willen. Maar helaas werkt het zo niet (meer). Ouders zijn een belangrijke schakel in het proces van het sportende kind, je kunt ze niet afdoen met een louter ‘logistieke rol’. Als je op een goede manier met ouders kunt samenwerken, kun je er als coach juist je voordeel mee doen. Laten we eens kijken hoe je dat als coach voor elkaar kunt krijgen.

Het allerbelangrijkste is duidelijkheid over de rollen. Een ouder moet weten wat er van hem of haar wordt verwacht (en wat niet) en wat er van de coach mag worden verwacht. Het beste moment is hiervoor een bijeenkomst te organiseren aan het begin van het seizoen. Hierbij vertel je als coach wat jouw visie is, wat je belangrijk vindt (winnen, ontwikkelen of juist het plezier) en wat jij verwacht van de ouders.

Een handige manier is de sportprestaties onder te verdelen in een fysiek, technisch, tactisch en mentaal deel. De ouders hebben alleen een verantwoordelijkheid op het fysieke (voeding, rust etc.) en het mentale (zelfvertrouwen, discipline, zelfbeheersing etc.) gedeelte. Leg uit waarom

bemoeienissen op het technische en tactische vlak voor het kind verwarrend kunnen zijn en dus ongewenst zijn.

Voorkom éénrichtingsverkeer: zorg er ook voor dat ouders hun verwachtingen en wensen kunnen uitspreken. Laat waar mogelijk de verantwoordelijkheid bij de ouders. Delegeer bijvoorbeeld kantinediensten of de vervoerspoule naar uitwedstrijden.

De bijdrage van ouders wordt nogal eens voor lief genomen. Geef ouders erkenning en waardering voor hun trouwe inspanningen. Organiseer ook eens iets waar de ouders aan kunnen deelnemen, zoals bijvoorbeeld een barbecue aan het eind van het seizoen.

Heldere communicatie

Het is aan te raden om aan het begin van het seizoen afspraken te maken over de manier van communiceren. Dit is namelijk de bron van veel irritaties en conflicten. Zorg dat duidelijk is hoe en wanneer je het best te benaderen bent. Dus niet vlak voor de wedstrijden, bijvoorbeeld. En geef aan wat voor jou de uitzonderingen zijn die je juist wél graag voor een wedstrijd wilt weten.

Heb je graag een mailtje, een appje of een belletje of wil je liever worden aangesproken na een training? Door als coach duidelijke richtlijnen op te stellen kun je je tijd beter bewaken en voorkomen dat je voortdurend wordt opgehouden door ouders met vragen of verhalen.

Maak afspraken over welke zaken jij geïnformeerd wilt worden en waarover jij de ouders informeert. Wil jij het weten als de sporter slecht heeft geslapen, als er iets is met een familielid of het slecht gaat op school? Of ben je liever alleen maar op de hoogte van blessures? Bespreek hiernaast met de ouders waarover zij graag geïnformeerd willen worden. Bedenk dat sommige coaches, zeker in de topsport, de kinderen vaker zien dan de ouders. En ouders willen nu eenmaal graag van de coach horen hoe het met hun kind gaat.

Hoe wil je dat ouders omgaan met kritiek op jouw functioneren? Je voorkomt vervelende situaties als je daar van tevoren een plaats en tijd voor hebt aangegeven. En hoe ouders kun je ouders aanspreken op hun ongewenste gedrag? Doe dit altijd pas als de emoties zijn geluwd en er geen pottenkijkers bij zijn. Ga uit van hun goede bedoelingen en benoem het concrete gedrag met het mogelijke gevolg hiervan, liefst zonder veroordeling. Geef eventueel ook een gedragsalternatief.

Betrek de fanatiekeling

De fanatiekste ouders zijn vaak de lastigste voor een coach. Maar onthoud dat hun intentie positief is en dat hun fanatisme voortkomt uit een enorme betrokkenheid bij hun kind. In plaats van deze ouders te verbannen naar een hoog gelegen plek op de tribune, kun je ze juist beter betrekken bij het spel, door ze een functie te geven. Je kunt ze bijvoorbeeld tijdens de wedstrijd observatie-lijsten laten invullen. Het aantal balcontacten, de plaatsing van services, corners of andere percentages laten bijhouden. Deze ouders krijgen nu een functie als 'assistent-coach', wat hen dwingt zich te richten op de taak van het waarnemen. Ze hebben op deze manier minder de neiging de verkeerde dingen te roepen en als bonus kun je jouw inzicht in het spel vergroten door de zo verkregen statistieken.

Geef niet te veel 'verboden', geef vooral aan welk (positief) gedrag je graag wilt zien en waarom. Link dit aan de clubcultuur of de waarden van je vereniging ('wij van ... staan voor ...'). Wees ten slotte een goed voorbeeld; *preach what you teach*. Dus als jullie 'respectvol' willen omgaan met elkaar, betekent dit ook voor jou dat je niet zeurt naar de scheidsrechter. Hoe moeilijk dit soms ook kan zijn!

Coach-ouder checklist:

- Bespreek aan het begin van het seizoen met de ouders wat je van hen verwacht en wat ze van jou kunnen verwachten.
- Maak gezamenlijk heldere afspraken over de manier van communiceren en over de inhoud hiervan.
- Betrek de fanatiekste ouders juist bij het spel door ze een rol te geven, bijvoorbeeld als observant.

Ivo Spanjersberg is sportpsycholoog, communicatietrainer en coach. Hij werkt al jaren met topsporters en professionals uit diverse disciplines. Hij schreef verscheidene artikelen over het mentale aspect van sport.

Samen met Gerald Weltevreden en Jeroen Otten schreef Ivo Spanjersberg het boek: 'Slagen. Tips voor tennisouders', dat is uitgegeven door de KNLTB. Dit is het elfde artikel in de reeks van artikelen speciaal voor ouders van talentvolle kinderen.